

ТЕНДЕНЦИИ ЗА ПРИЛОЖЕНИЕ НА ПРОТЕТИЧНО ЛЕЧЕНИЕ В ДЕТСКА ВЪЗРАСТ

Десислава Димитрова¹, Радосвета Андреева¹, Мариана Димова-Габровска²

¹Катедра по детска дентална медицина, Факултет по дентална медицина, Медицински университет – Варна

²Катедра по протетична дентална медицина, Факултет по дентална медицина, Медицински университет – София

TRENDS IN THE APPLICATION OF PROSTHETIC TREATMENT IN CHILDREN

Desislava Dimitrova¹, Radosveta Andreeva¹, Mariana Dimova-Gabrovska²

¹Department of Pediatric Dentistry, Faculty of Dental Medicine, Medical University of Varna

²Department of Prosthetic Dentistry, Faculty of Dental Medicine, Medical University – Sofia

РЕЗЮМЕ

Протетичното лечение е от особена важност при деца, чиито съзъбия не са се развили нормално поради различни генетични заболявания, травми, множествен кариез и кариез на ранното детство.

Цел: Целта на настоящото изследване е да се проучат нагласите за приложение на протетичното възстановяване при деца.

Материал и методи: Чрез разработена за целта анонимна анкетна карта са изследвани 767 лекари по дентална медицина в цялата страна. Получените резултати са разгледани от гледна точка на местоположение на денталната практика, пол, възраст, стаж и наличие на специалност на денталните лекари. Данните са обработени статистически.

Резултати: Основната част от анкетираните лекари по дентална медицина са от областни градове (85.90%), като средната възраст е 45,9 г. Преобладават жените (61.50%) и денталните лекари със стаж над 10 г. (69.10%). Въпреки че по-голямата част от изследваните лица имат дългогодишен стаж, значителната част са без специалност (62.70%). От ЛДМ със специалност преобладават тези, които имат специалност по обща стоматология (49.70%). Значителната част от специалистите по дентална медицина са посочили, че често лекуват деца

ABSTRACT

Prosthetic treatment is of particular importance in children whose dental structures have not developed normally due to various genetic diseases, traumas, multiple caries and early childhood caries.

Aim: The aim of this study is to evaluate the trends in the use of prosthetic restoration in children.

Materials and Methods: Seven hundred sixty-seven dentists from the whole country were included in anonymous questionnaire survey especially designed for the purpose of this study. The obtained results are considered from the point of view of the location of dental practice, sex, age, years of practice and presence of specialty of dental practitioners. The results were processed statistically.

Results: The majority of the respondents were from district towns (85.90%) and the average age was 45.9 years. The prevalence was higher for women (61.50%) and dental practitioners with experience over 10 years (69, 10%). Although the majority of the people had long-term experience, the significant part of them is without specialty (62.70%). Of all dentists with specialty, those with specialty in general dentistry (49.70%) predominate. A significant part of the dentists indicated that they often treat children in their practice (67.90%), but only 10.6% (81 people) of all respondents were using prosthetic treatment in children.

Conclusion: The knowledge and application of the methods of prosthetic dentistry in children provides an

в своята практика (67.90%), като само 10.6% (81 души) от всички анкетирани поставят протезни конструкции.

Заклучение: Познаването и приложението на методите на протетичната детска дентална медицина осигуряват възможност за възстановяване на трите медико-биологични показателя, като същевременно подобряват физическото, психоемоционално и социално развитие на детето.

Ключови думи: лекари по дентална медицина, деца, протезиране, нагласи

ВЪВЕДЕНИЕ

Протетичното лечение е от особена важност при деца, чиито съзъбия не са се развили нормално поради различни генетични заболявания, травми, множествен кариес и кариес на ранното детство. Често дефектите в зъбните редици водят до нарушаване на трите медико-биологични показателя – профилактика, функция (говорна и дъвкателна) и естетика, и се отразяват върху правилното и пропорционално развитие на орофациалните структури (1,3,4). Това може да доведе до промяна в психологическия статус на децата, социалната им адаптация и влошаване на физическото им състояние. Ето защо протезните конструкции в детска възраст трябва да отговарят както на анатомични изисквания, така и на възрастово обусловените физиологични особености (5,6,8,9).

Протетичното лечение в детска възраст обикновено обхваща лечение с цели плакови протези, частични и назъбни протези, коронкови конструкции и надимплантатно лечение (10). Според Ladda et al. (7) протезните конструкции осигуряват възможност за пълноценно хранене на децата, подобряване на социалните им дейности, повишаване на самочувствието и подобряване качеството им на живот.

ЦЕЛ

Целта на настоящото изследване е да се проучат нагласите сред лекарите по дентална медицина у нас относно приложението на различни видове протетични възстановявания при деца.

МАТЕРИАЛ И МЕТОДИ

Проведено е анкетно проучване в периода октомври 2017 г. до април 2018 г. В изследване-

opportunity for restoration of the three medical-biological indicators, while improving the child's physical, psycho-emotional and social development.

Keywords: dentists, children, prosthetic treatment, tendency

то участват 767 лекари по дентална медицина (ЛДМ), включени на случаен принцип. Обект на наблюдение е приложението на протезни конструкции в детска възраст.

Източник на информация е специално разработена анонимна анкетна карта, съдържаща 15 въпроса, пет от които дават сведения за местоположението на денталната практика, пола, възрастта, стажа и наличието на специалност на денталните лекари, а два от въпросите проучват до каква степен анкетираните срещат в лечебната си практика малките пациенти и какъв клиничен опит имат по отношение на възстановяването с протезни конструкции в детска възраст.

Резултатите са обработени статистически с пакета от приложни програми за анализ на данни от епидемиологични и клинични проучвания - SPSS for Windows, версия 22.0.0. Използваните методи на статистическа обработка са дискриптивен анализ, вариационен анализ, корелационен анализ и търсене на статистическа зависимост на качествени променливи чрез χ^2 -критерия (chi-square) и точния критерий на Fisher (Fisher's exact (two-tail) test). За графично представяне на резултатите е използван MS Excel 2010.

РЕЗУЛТАТИ

За да получим информация относно използваните в ежедневната практика методи и средства за протетично лечение на деца, изследвахме мнението на 767 лекари по дентална медицина. Характеристиката на извадката е представена на Табл. 1.

Основната част от анкетираните лекари по дентална медицина са от областни градове (85.90%), като средната възраст е $45,9 \pm 13,1$ г. Преобладават жените (61.50%) и лекарите със стаж над 10 г. (69.10%). Въпреки че по-голямата част

Таблица. 1. Относителен дял на лекарите по дентална медицина според населеното място, възрастта, пола, трудовия стаж и специалността

Показател	Брой / %	
Място на денталната практика	областен град	659 души/ 85,9 %
	град	77 души/ 10,0 %
	село	31 души/ 4,0 %
Възраст	Ср. стойност \pm ст. отклонение	45,9 г. \pm 13,1 г. (24-78)
	до 44 г.	349 души / 46,5 %
	45 – 59 г.	249 души/ 33,2 %
	над 60 г.	152 души/ 20,3 %
Пол	мъже	295 души/ 38,5 %
	жени	472 души/ 61,5 %
Трудов стаж	до 5 г.	136 души/ 17,7 %
	5 – 10 г.	101 души/ 13,2 %
	над 10 г.	530 души/ 69,1 %
Специалност	без специалност	481 души/ 62,7 %
	със специалност	286 души/ 37,3 %
	Обща стоматология	142 души/ 49,7 %
	ДДМ	61 души/ 21,3 %
	ПДМ	21 души/ 7,3 %
	КЗ	31 души/ 10,8 %
	Друга	31 души/ 10,8 %

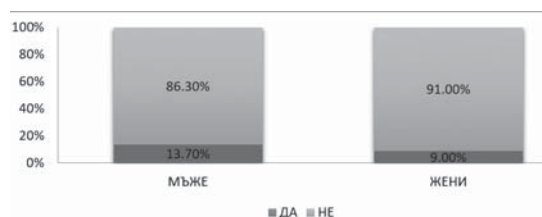
от изследваните лица имат дългогодишен стаж, значителната част са без специалност (62.70%). От ЛДМ с придобита специалност преобладават тези със специалност по обща стоматология (49.70%).

Значителната част от анкетираните (67.90% / 517 души) са посочили, че често лекуват деца в своята практика, като само 10.6% (81 души) от всички анкетирани поставят протезни конструкции при лечението на малките пациенти.

Въпреки че не беше установена значима разлика между ЛДМ, които поставят протезни конструкции на деца според местоположението на денталната практика, може да се каже, че в областните градове относителният дял на лекарите, поставящи протезни конструкции, е най-висок (11.7%), като с намаляване големината на населеното място той намалява до 3.40% за селата.

Възрастта също не оказва съществено влияние върху избора за лечение при децата с протезни конструкции. ЛДМ, които прилагат протетично лечение на своите малки пациенти, са на средна възраст 45 г. Изследването според възрастовата група показва, че при ЛДМ до 44 г. само 10.60% използват протезни конструкции при деца, във възрастовата група 45-59 г. този дял е 11.90%, а при специалистите над 60 г. е 8.90%.

Въпреки че ЛДМ от мъжки пол лекуват по-малко деца, те са по-склонни да използват възможностите на протетичното лечение в детската дентална медицина ($\chi^2=4,00$; $P=0,031$) (Фиг. 1). Вероятността мъжете да използват протезни конструкции при лечението на деца е 1,30 към 0,82 за жените.

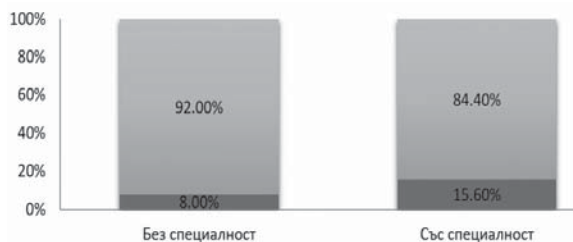

Фиг. 1. Относителен дял на лекарите по дентална медицина, използващи протезни конструкции при деца според пола

Стажът на лекарите по дентална медицина не оказва влияние при прилагането на протетично лечение (протезни конструкции) в детската дентална медицина ($P>0,05$).

От друга страна наличието на специалност оказва влияние върху използването на протезни конструкции при децата, като ЛДМ със специалност имат по-висок относителен дял на прилагането на този вид лечение (15.60%) ($\chi^2=10,55$; $p=0,001$) (Фиг. 2). Вероятността за приложение на

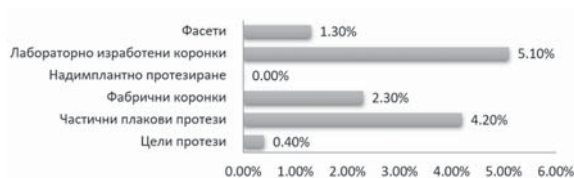
протезните конструкции при лечението на деца от ЛДМ със специалност е приблизително 2 пъти по-висока, отколкото при тези без специалност (съответно 1,52 към 0,71).

Фиг. 2. Разпределение на лекарите по дентална медицина, които лекуват деца според наличието/липсата на специалност

При анализа на данните установихме изключително малка честота на разпределение на прилагащите възстановявания със сменяеми конструкции, само 3 души (0.4%) от всички анкетиранни са посочили, че поставят или са поставяли тотални протези при деца. 32 души (4.2%) от всички анкетиранни посочват, че използват частичните плакови протези като средство за възстановяване на нарушенията на зъбните редици.

При разглеждане на приложението на несменяеми конструкции установихме, че 5.1% използват лабораторно изработени коронки, а 1.3% свидетелстват за приложение на фасети при малките пациенти (Фиг. 3).

Фиг. 3. Разпределение на лекарите по дентална медицина според вида на използваните протезни конструкции в детска възраст

ДИСКУСИЯ

Получените резултати показват, че лечението на дефектите в зъбните редици и структури с методите на протетичната детска дентална медицина е изключително рядко въпреки нарастващия брой на децата, засегнати от множествен кариес и преждевременна загуба на зъби в България (1,2).

Въпреки че значителна част от лекарите по дентална медицина (67.9% - 517 души) посочват, че лекуват често деца в своята практика, само 15.6% (81 души) от тях посочват, че прилагат протетично лечение в детска възраст. От всички ан-

кетирани 35 души (4.6%) посочват, че прилагат методите на сменяемо протезиране при деца. От тях 8.6% възстановяват дефектите на зъбните редици с тотални плакови протези, а 91.4% прилагат частични плакови протези като местопазители при преждевременна загуба на зъби.

Анализирането на резултати показва, че 8.7% (67 души) от изследваните лекари по дентална медицина посочват, че прилагат методите на несменяемо протетично възстановяване в детска възраст. От тях най-висок е процентът на тези, които прилагат лабораторно изработени корони (58.2%), следвани от тези, които протезират с фабрични корони (26.9%) и фасети (14.9%).

Лекарите по дентална медицина, които провеждат протетично лечение на деца и посочват, че използват методите на сменяемо и несменяемо протезиране конструкции, са 2.7% (21 души) от всички анкетиранни.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Получените данни позволяват определяне на 95-процентен доверителен интервал за приложението на протезни конструкции в популацията на лекарите по дентална медицина в България. Установи се, че процентът на ЛДМ, които посочват, че не използват протетични възстановявания в детска възраст, е в границите 84.6% и 89.4%, деветдесет и пет процентен доверителен интервал. Тези данни насочват към необходимост от популяризиране методите на протетичната детска дентална медицина сред професионалните среди у нас.

Всичко това обуславя актуалността и значимостта на познаването, правилното планиране и прилагането на различните съвременни методи за протезиране в детска възраст с цел постигане на интраорален естетически, функционален и профилактичен оптимум с отражение върху цялостното физическото и психоемоционалното развитие на децата.

ЛИТЕРАТУРА

1. Андреева Р, Папанчев Г. Патологични промени в оклузията и нареждането на зъбите в резултат на преждевременна загуба на един или група зъби // Варненски медицински форум, т. 5, 2016, бр. 2.
2. Грозданова Дж. Роля на частнопрактикуващия лекар по дентална медицина за осигуряване на дентална помощ за деца

- и ученици. Дисертационен труд. София 2014.
3. Dalkiz M, Beydemir B. Pedodontic complete dentures. Turk J Med Sci 2002; 32: 277-281
 4. Dominguez A, Aznar T. Removable prostheses for preschool children: Report of two cases. Quint 2004; 35(5): 397-400
 5. Gupta A, Gupta M, Gupta NK, Jaiswal J, Jain K. Prosthetic treatment modalities in children. Indian J Public Health 2012; 3(1): 8-10
 6. HaskinsDR. Pediatric dental rehabilitation procedures in the OR. AORN J 1996; 64(4): 573-579
 7. Ladda R, Gangadhar SA, Kasat VO, Bhandari AJ. Prosthodontic management of hypohidric ectodermal dysplasia with anodontia: A case report in pediatric patient and review of literature. Ann Med Health Sci Res 2013; 3(2): 277-281
 8. Marques N, Gurgel C, Fernandes A, Lima M, Machado M, Soares S, Oliveira T. Prosthetic rehabilitation in children: An alternative clinical technique. Case Rep Dent 2013; 2013: 512951
 9. Parisotto TM, Souza-e-Silva CM, Steiner-Oliveira C, Nobre-dos-Santos M, GaviaoMBD. Prosthetic rehabilitation in a four-year-old child with severe early childhood caries: A case report. J Contemp Dent Pract 2009; 10(2): 090-097
 10. Walsh JF. Pedodontic prostheses. J Prosthet Dent 1976; 36(1):13-16

Адрес за кореспонденция:

*Доц. д-р Радосвета Стоянова Андреева-Борисова,
д.м.*

*Ръководител Катедра по детска дентална
медицина*

*Медицински университет – Варна
Факултет по дентална медицина
9000 Варна, ул. „Цар Освободител“ 84
e-mail: radosveta.andreeva@tu-varna.bg*